

Slovinsko – Julské Alpy

Zdá se, že Tampela získala, počínaje minulým číslem, konečně i trochu nepracovní ladění s praktickými typy na dovolenou či jinými radami. Rád bych i já s odcházejícím létem přispěl svojí troškou do mlýna. Proto jsem napsal tento článek o jedné zemi, kterou jsem v červenci navštívil. Řeč bude o zemi podobného jména jako má náš soused Slovensko. S potěšením vás, čtenáře Tampely, mohu pozvat na krátkou exkurzi do Slovinska – konkrétně do jeho nejvyššího pohoří, do Julských Alp, ale nejen tam...

Trocha zeměpisu a historie v rozumné míře nikdy neuškodí. Slovinsko (oficiálně Republika Slovinsko, *Republika Slovenija*) je alpský stát ve střední Evropě. Samostatné Slovinsko vzniklo roku 1991 jako jeden z nástupnických států Jugoslávie, je členem OSN, Evropské Unie a NATO. Jeho sousedy jsou Rakousko, Maďarsko, Chorvatsko a Itálie. Je skoro čtyřikrát menší než Česká republika, má necelou pětinu obyvatel co ČR a vlastní i 47 km pobřeží u Jaderského moře. Úředním jazykem zde je slovinština, což je jihoslovanský jazyk ne nepodobný češtině (pro příklad uvádím pár slov: hvala [čti: chvála] = děkuji, otrok [čti: otrok] = dítě, apod.). Samotné Julské Alpy patří k soustavě Jižních Alp, jsou tvořeny vápencem s výraznou vertikální modelací a vznikly v období triasu (druhoohory). Řekl bych, že toto k historii a zeměpisu stačí a přejudu přímo k našemu pobytu...

Do Slovinska jsme se vypravili jako sedmnáctičlenná skupina a naším cílem byl český kemp AlpiCenter v městečku Bovec nedaleko italských hranic na krásné řece Soča, která zde nedaleko pramení. Dopravu jsme zvolili auty, cesta je bezproblémová (600 km, 7 hodin jízdy) vesměs po rakouských dálnicích (Vídeň – Graz – Klagenfurt – Villach). Když už jsem u dopravy, zmíním i cestování po Slovinsku. Od 1.7.2008 bylo na dálnicích zrušeno mýtné a zavedeny dálniční známky (pouze roční za 55 EUR a šestiměsíční za 35 EUR), z tohoto důvodu jsme jezdili pouze mimo

dálnice. Nicméně za svého pobytu ve Slovinsku v září 2007 jsem po dálnicích jezdil často a mohu říct, že slovinské dálnice jsou perfektní a jízda po nich je plynulá. Ostatní silnice jsou v dobrém stavu, místy je to horší se značením, ale není to nic katastrofálního. Takto jsme dojeli na následujících několik zajímavých míst.

Škocjanské jeskyně, které jsou na seznamu UNESCO, jsme navštívili cestou do Piranu. Jedná se o krasový systém vápencových jeskyní o délce návštěvní trasy 5 km. Nejmocnější zážitek poskytuje přechod po Cerkvénikově mostě 45 metrů nad propastí, kde dole burácí řeka Reka. Kromě toho je k vidění samozřejmě i mnoho nasvícených krápníků. Nedaleko se nachází další krasové jeskyně přístupné veřejnosti - Postojnské jeskyně, kde návštěvníci jezdí vláčkem. K obludnému nápadu prorazit jeskyněmi železniční tunel trasy Vídeň - Ljubljana - Terst našťestí nedošlo.

Piran vzdálený 280 km od Bovece je nejitalštějším městem celého Slovinska. Nachází se na výběžku slovinského pobřeží a jako dominanta se nad ním tyčí katedrála Sv. Jiří. Nás tam zastihla průtrž mračen, kroupy a bouřka, takže jsme měli možnost se brodit po náměstí zalitým 20 cm studené vody, která nestíhala odtéct do moře. Samozřejmě jsme využili i zdejší pláže a krátce si zaplavali. Zajímavostí je placené odstavňé parkoviště před městem, vjezd do města je pouze přes závory za nemalý poplatek. Díky tomu si pak člověk může užít procházku městem po auty nezaplňňých chodnicích. Cestou do Piranu lze zastavit i v dalším starobylém městečku Koper nebo v italském Terstu.

Planica je horské údolí zakončené vrcholem Jalovec. Známe je ale hlavně zdejší středisko zimních sportů, kterému vévodí skokanský můstek pro lety na lyžích – Letalnica. Na tomto můstku byl překonán v roce 2005 světový rekord, který doposud vlastní Nor Bjørn Einar Romøren za dolet na bod 239 metrů. Mimo sezónu je areál volně přístupný a na můstek s konstrukčním bodem 185 metrů si lze vyběhnout.

Za hranice všedních dní

Bled je lázeňské město u Bledského jezera. Jezero je napájeno hlavně podzemními zřídly, díky nimž dosahuje teplota vody až 26 °C. Nad jezerem se na skále tyčí Bledský hrad a uprostřed jezera se nachází ostrov (Blejski otok) s poutním kostelem Panny Marie. Na ostrov lze za úplaty zajet lodkou. Ochutnali jsme zde samozřejmě i proslavenou kremnu rezinu – zdejší sladký pudingový řez.

Bohinjské jezero je největší slovinské jezero. Na odtoku stojí kostelík v Ribčev Laz. U nedaleké obce Ukanc je lanovka, kterou lze vyjet na vrchol Vogel do nadmořské výšky 1 537 m a kochat se výhledy dolů či na okolní vrcholy. U jezera je i památník třem slovinským horalům, kteří roku 1778 poprvé zdolali nejvyšší horu Slovinska Triglav.

Sedlo Vršič (1 611 m n.m.) je nejvyšším silničním bodem Slovinska a Julské Alpy překonává v padesáti serpentínách. Nachází se výš než naše Sněžka a je zde i východisko pro zdolávání Malé Mojstrovky (2 332 m n.m.) či Prisojniku (2 547 m n.m.). Při výjezdu od Kranjske Gory je za 8. serpentinou dřevěná Ruská kaplička, postavená na památku ruským zajatcům z první světové války, kteří zde byli při stavbě této silnice zasypáni.

Mangrtské sedlo (2 055 m n.m.) je autem dosažitelné po úzké obousměrné zpoplatněné (5 EUR) silničce s převýšením 900 m, s čtyřmi tunely vytesanými do skály a plné serpentín. Vjezd je doporučen pouze zkušeným řidičům za dobrého počasí. My jsme toto sedlo využili k nástupu na pokoření vrcholu Mangrt (2 679 m n.m.).

Bovec (483 m n.m.), kde jsme byli v kempu ubytováni, je sportovní středisko zejména pro lyžování, aktivity

na divoké řece Soče či vysokohorskou turistiku. V okolí se nachází pevnost Kluže či Fort Hermann, rakousko-uherský vojenský hřbitov Na Bregu, či dochovaná stará lanovka na soz dřeva.

Kromě motorizované návštěvy výše uvedených míst někteří z nás využili možnost vyzkoušet si i různé outdoorové aktivity typu canyoning (skoky do vody,

„tobogány“ ve vodopádu, plavání, slaňování vodopádu i běžná chůze vodou v kaňonu), jízda na raftech, kanoích či kajaku, hydrospeed (jízda po řece na plastovém plováku řízeném ploutvemi), speleo (průchod menším jeskynním systémem), tandem paragliding, skalní lezení, turistika via ferrata (zajištěná cesta v náročném horském terénu, která je vybavená jisticími fixními ocelovými lany, železnými stupačkami a případně dalšími umělými pomůckami). Všichni svorně jsme absolvovali pouze turistiku, v tomto případě již vysokohorskou, kdy bylo třeba místy jít i za pomoci přidržení se lana či kovového kolíku zapuštěného ve skále, stejně jako tomu je ve Vysokých Tatrách. A této části našeho pobytu bych se nyní rád věnoval trochu víc.

Visoki Kanin (2 587 m n.m.). Tento vrchol na slovinské hranici s Itálií jsme si vybrali na rozchození. Jeho velkou výhodou je možnost vyjet lanovkou (11 EUR za zpáteční lístek) z Bovce (483 m n.m.) až k chatě Postaja D – Podi (2 202 m n.m.) a tím si ušetřit 1 700 metrů převýšení v nudném terénu. Po červené značce (ostatně jinou barvu zde ani nemají, takže je třeba spoléhat na orientaci v mapě, po které červené jít, nebo doufat ve výskyt rozcestníku) jsme odbočili ke skalnímu oknu Prestreljniku, které skýtá nádherný výhled do Itálie. Poté jsme se vrátili zpět k odbočce, zhoršilo se počasí, a přes náhorní planinu měsíčního rázu Kaninski podi jsme vystoupali na vrchol. Místy se jde po hřebínku a je třeba se rukama

někde přichytit. Cestou lze vidět na severním úbočí skutečný ledovec Kaninski led. Na vrcholu se nachází kříž a nabízejí se tři možnosti sestupu – stejnou cestou zpět, náročná ferrata po italské hranici nebo námi zvolený sestup přes údolí Zadnji dol. Začátek sestupu je trochu exponovanější, pak následuje nepříjemný sestup soutěskou, kdy se zdolává převýšení kolem 200 metrů zakončený sestupem po firnovém sněhu. Po sněhu jsme zde šli vůbec docela často, takže trasu značky jsme spíše jenom tipovali, když jsme ji občas našli někde na vyčnívajícím kameni. Nicméně jsme úspěšně došli do sedla, kde se trasa větvila a vydali

vedoucí přes spadlý mostek. Nicméně si to včas uvědomili a kolem jakési bývalé osady došli na planinu Pod Skalo. Odtud se nám naskytl krásný výhled na druhý hřeben nad údolím Trenty. Zde skončilo nejostřejší stoupání a již relativně pohodově jsme došli do sedla Velika vrata (1 924 m n.m.). Zde se nám zhoršilo počasí a východní vrcholky se schovaly do mraků. Čas nás celkem tlačil, tak jsme zahájili sestup ke Koče pri Triglavskih jezerih (1 685 m n.m.), který se postupně z mírného klesání po skále plné proláklín a děr změnil v ostřejší sestup údolím plným vzrostlých lopuchů zakončeným planinou Lopučnica.

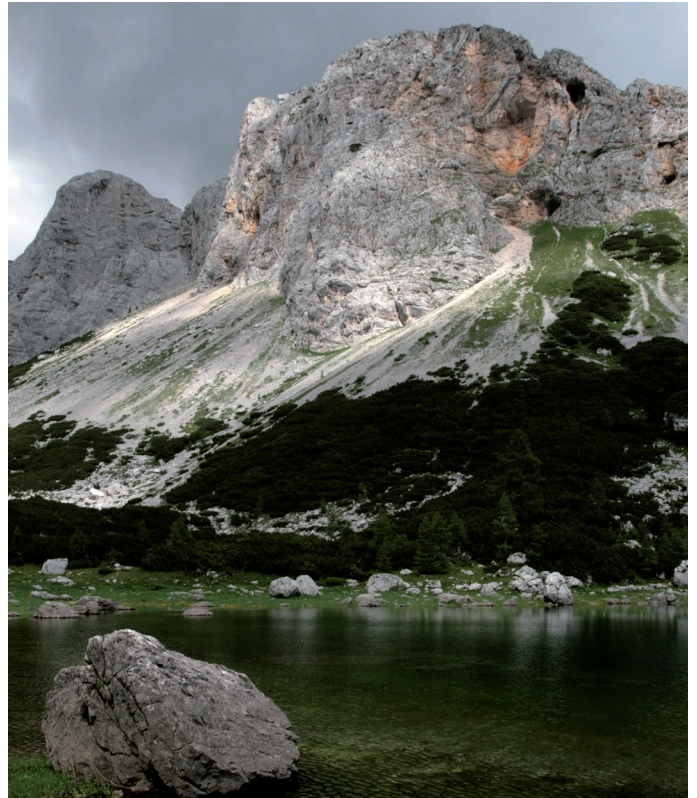
se k chatě Planinski dom Petra Skalarja. Zde je třeba zdolat nahoru převýšení kolem 250 m po kamenných plošinách. Za odměnu jsme ale měli možnost spatřit samici kozorožce horského i s párem mladých skotačících na nedaleké skalce. Po krátké pauze jsme víceméně traverzem, který byl zpestřen kamennými lávkami, sněhovým firnem ale též betonovými schody (!), došli zpět k chatě u stanice lanovky a po krátké pauze a občerstvení se pivem Union sjeli lanovkou dolů.

Triglav (2 864 m n.m.). Národní slovinská hora získala své jméno podle starodávného slovanského božstva, jehož tři hlavy zastupovaly v lidové mytologii nebe, zemi a podzemní říši. Je zobrazena i na slovinském státním znaku a vlajce. Jakousi národní povinností Slovinců je vylézt na tuto horu alespoň jednou za život. My jsme zvolili dvoudenní výstup, kdy jsme se vyvezli auty k místu nástupu (Pod Zjabci, 755 m n.m.), všichni řidiči odjeli k místu zakončení (Kopiščar nad Trentou) a jedním autem se vrátili k místu nástupu. Postupně jsme stoupali za krásného počasí lesem proti proudu potoka. Díky horšímu značení někteří „zakufrovali“, protože nenašli značku

Pak už jsme se jenom přehoupli přes hřebínek a byli u koči, kde jsme si dali zaslouženou pauzu a pozdní oběd. Následoval nekonečný ale krásný výstup dolinou Triglavskih jezer, kterých je celkem sedm, do sedla Čez Hribarice (2 358 m n.m.). Nejhezčí z těchto jezer je asi ledvinovité Jezero v Ledvicah. S postupným stoupáním se ochlazovalo a my se vnořovali do mraků, takže na Plošině Hribarice, která připomíná měsíční krajinu, jsme už toho mnoho neviděli. Přesto výhled na holé vrcholky, který se občas krátce naskytl, působil mocným dojmem. Za sedlem nás čekal ostrý sestup, zpestřený nepříjemným firnovištěm, do sedla Dolič a k našemu cíli Tržaške koče na Doliču (2 151 m n.m.). Na chatě jsme si dali večeři, pivečko Laško a za 12 EUR přespalí vedle chaty v zimské sobě, což byla chatička bez světla a tepla pro 16 lidí. Samozřejmostí je předchozí rezervace (minimálně 24 hodin předem), protože i chata, kde je spaní o něco dražší, byla zcela obsazená. Ráno nás přivítal krásný den plný sluníčka, dali jsme rychlou snídani a vyrazili dobýt Triglav. Další měsíční krajinou jsme přes planinu Pod planjo nenáročně vystoupali až k úbočí Triglavu ve 2 500 m n.m. Od koči šli tři z nás přímo dolů, další dva to zabalili cestou po planině a u úpatí Triglavu

se od nás oddělili poslední tři z obavy před závratí. Triglav jsme tedy nakonec dobyli v počtu devíti kusů a za krásného počasí. Výstup je místy exponovaný s výhledy do hlubin až 300 metrů, větší část cesty je odjištěna pomocí ocelových lan či kolíků, nicméně se jedná o výstup bez nutnosti využít ferratový set. Vrchol je ozdoben kovovou raketou (Aljažev stolp postavený na vrcholu Triglavu v roce 1895, tento sloup funguje jako nouzová bivakovací bouda s kapacitou 3 až 4 osoby na principu Faradayovy klece). Vrcholové focení, svačinka a po úzkém exponovaném hřebínku jištěném ocelovými lany scházíme na Mali Triglav a dál až k Domu Planika (2 401 m n.m.). Odtud vyrazíme po kratičké pauze skoro traverzem nad Velskou dolinou zpět k Tržaške kočce na Doliču, kde dáváme pozdní oběd a následně dlouze klesáme asi 1,5 výškového kilometru k autům u Kopiščaru. Vrchol Triglavu lze zdolat i za jeden den, ale není to doporučováno. Námí zvolená dvoudenní varianta je zážitkovější, člověk má víc času kochat se krásným okolím. Nemohu však doporučit přímo naši trasu, protože převýšení absolvované první den může vyčerpat tak, že na druhý den již nebude síla na zdolání Triglavu jako takového...

Krn (2 244 m n.m.) leží osamoceně v jižní části Julských Alp. Při pohledu jižním směrem z jeho vrcholku je prý vidět moře, což se nám kvůli hustým mračnům všude vřkol nepodařilo. Krn nechvalně proslul během první světové vojny, kdy byl jedním z pilířů alpské fronty. Dodnes jsou všude vidět zákopy, ostnaté dráty či střepiny dělostřeleckých granátů. My jsme autem vyjeli až k Domu Dr. Klementa Juga (700 m n.m.). Odtud vede ostrý výstup lesem k Planinskemu domu pri Krnskih jezerih, kde se cesta narovná a za chvíli jsme u líbezného Krnského jezera plného hemžících se drobných rybek. Pokračujeme dál až na planinu Na polju, kde svačíme a naposledy vidíme vrchol Krnu bez mraků. O chvíli později se celý vrchol halí do mraků a v tomto stavu ho dobýváme i my po krátké pauze u Gomiščkova zavetišče asi 20 minut pod vrcholem. Vracíme se do sedla Krnska škrbina, vrchol Batognica traverzujeme jižní stěnou a po naší pravé straně pouze tušíme prudký svah dolů. Postupně ztrácíme nadmořskou výšku, potkáváme zákopy, pomník k první světové válce, na protější stráni vidíme zbytky kasáren a takto sejdem až dolů na Planinu Duplje, kde se zastavujeme v salaši a kupujeme si čerstvé kravské mléko, které na místě pijeme, a domácí sýr kravsko-ovčí, který bereme

ostatním do kempu. Odtud už scházíme stejnou cestou, kterou jsme vyšli nahoru, zpět k Domu Dr. Klementa Juga, kde se schováváme před začínajícím deštěm a dáváme si pivečko.

Mangrt (2 679 m n.m.) je 4. nejvyšší vrchol Julských Alp majestátně se tyčící nad dolinou Koritnica. Zdolání tohoto vrcholu jsme si velice ulehčili, protože jsme auty vyjeli až do Mangrtského sedla a díky tomu překonávali převýšení pouhých 600 m. Výstupovou i sestupovou cestu jsme zvolili stejnou, tu nejlhčí prostřední. Severní stěnou jde náročná italská ferrata a jižní stěnou ještě náročnější ferrata slovinská. Na naší cestě jsme se též setkali s pár úseky s ocelovými lany, kolíky a firnovišti, ale nešlo o nic náročného. Na vrcholu jsme byli obklopeni mraky, takže jsme nic neviděli - pouze tři policajty stojící u vrcholového kříže, kteří kamarádce vysvětlili, že chodit sem v botaskách není rozumné.

Návštěvu Slovinska jsme si všichni užili, myslím si, že jsme vyzkoušeli všechno, co bylo v našich fyzických a finančních silách a všem mohu návštěvu jedině doporučit. Snad jenom ještě důležitou informaci ohledně jídla. Ceny potravin jsou srovnatelné s našimi cenami, pivo je o něco dražší a méně dobré, nejlepší je pivo Zlatorog z pivovaru Laško... Třeba někdo návštěvu Julských Alp právě plánujete a tento článek se vám hodí k orientaci.